

Stanisław Kukawka, Jolanta Małecka-Kukawka

Linowo, st. 25, gm. Świecie nad Osą,
woj. toruńskie, AZP 31-47/160

Informator Archeologiczny : badania 25, 18-19

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krzywońnity, st. I, gm. Huszlew, woj. białkopodlaskie patrz młodszy okres przedrzymski — okres wpływów rzymskich

Linowo, st. 6
gm. Świecie nad Osą, woj. to-
ruńskie
AZP 31-47/93

Państwowa Służba Ochrony Zabytków

Badania prowadził W. Sosnowski. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej, kultury pucharów lejkowatych i cmentarzysko brytualne z okresu wpływów rzymskich (kultura wielbarska, faza B₂/C₁).

*Literatura: *Badania archeologiczne Ośrodka Toruńskiego...*, s. 95-100

Linowo, st. 25
gm. Świecie nad Osą, woj. to-
ruńskie
AZP 31-47/160

Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika
 Instytut Archeologii i Etnologii w To-
 runiu

Badania prowadzili dr Stanisław Kukawka (autor sprawozdania) i Jolanta Małecka-Kukawka. Finansowane przez Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pierwszy sezon badań. Osada (?) kultury ceramiki wstęgowej rytej, osada kultury późnej ceramiki wstęgowej, osada kultury pucharów lejkowatych, osada (?) i grób kultury amfor kulistych, ślad osadnictwa kultury ceramiki sznurowej.

Badane stanowisko usytuowane jest na północnej krawędzi doliny niewielkiego cieku płynącego ze wschodu na zachód. Około 400 m na południowy zachód ciek przepływa przez podmokłe obniżenie o powierzchni ok. 8 ha. Stanowisko oddalone jest od koryta cieku nieco ponad 150 m, zaś jego deniwelacja w stosunku do poziomu wody wynosi aż 25-27 m. Od wschodu do cieku dochodzi rynnowate obniżenie, zapewne w pradziejach nawodnione. Obszar stanowiska oszacowany w trakcie badań powierzchniowych ma niemal 4 ha i jest dość płaski. W jego obrębie deniwelacje nie przekraczają 3 m.

Występujące wokół niewielkie obniżenia wraz ze wspomnianym ciekiem sugerują dość atrakcyjną sytuację hydrograficzną dla pradziejowych osadników. Około 1,5 km w kierunku północno-zachodnim znajduje się jezioro Melno, największy zbiornik wodny w okolicy.

W szczytowych partiach stanowisko jest silnie zniszczone, pod poziomem ornym nie stwierdzono wyraźnych śladów profilu glebowego. Stwierdzona w wykopach gleboznawczych wokół stanowiska budowa wyraźnie wskazuje, że w środowisku przed zasiedleniem tego terenu istniał układ gleb wyraźnie zgodny z naturalnymi predyspozycjami terenu. W obniżeniach i dolnych częściach stoków stwierdzono występowanie gleb glejowych i czarnych ziem, a w wyższych partiach stoku — gleb płowych oraz brunatnych. Układ ten został zupełnie zmieniony na skutek procesów denudacyjnych i długotrwałego rolnictwa. Obecnie zarówno w dolnych, jak i w górnych partiach stoku występują gleby brunatnopodobne. Głębszym podłożem gleb są na ogół różnorodne utwory gliniaste lub ilaste. Charakter podłoża znacznie utrudniał prowadzenie prac wykopaliskowych (konieczność używania kilofa).

W obrębie południowej części stanowiska wykonano ok. 200 dołków sondażowych, sprawdzających układ stratygraficzny. W większości z nich poniżej warstwy ornej występowała glina zwalowa (calec), niekiedy pyłowe utwory piaszczysto-gliniaste o strukturze laminowanej. Zlokalizowano 2 domniemane obiekty kulturowe. Ślady trzeciego, rozoranego obiektu odkryto na powierzchni na południowo-zachodnim skraju stanowiska. Ze wzglę-

du na charakter upraw jego eksploracja w 1991 r. nie była możliwa. W rejonie odkrytych obiektów założono 3 wykopy sondażowe o łącznej powierzchni 49 m². Poniżej warstwy ornej (30–40 cm) występowała na ogół warstwa szarobrunatnożółtego pylastego utworu piaszczysto-gliniastego o strukturze słabo laminowanej (do 20 cm). Poniżej tej warstwy uchwycono ślady 2 obiektów, przy czym obiekt kultury późnej ceramiki wstęgowej był przecięty częściowo przez obiekt kultury pucharów lejkowatych.

Obiekt kultury późnej ceramiki wstęgowej to owalna jama o śr. w stropie około 2 m i gł. 2 m od powierzchni gruntu. Był on długo wykorzystywany i kilkakrotnie przystosowywany do dalszego użytkowania, przy czym nie zaobserwowano śladów jego pogłębiania w czasie dalszego użytkowania. Zarejestrowano minimum 6 poziomów użytkowych, przewarstwionych klinami gliny zwalowej, zanieczyszczonej warstwą kulturową. Sugeruje to, iż przewarstwienia są efektem obrywania się górnych części ścian obiektu. Charakter nawarstwień wskazuje, że jama była używana w sposób ciągły bądź w relatywnie krótkich odstępach czasowych. Pozostałości osadnicze (wspomniane warstwy, kamienie konstrukcyjne, ok. 50 fragm. ceramiki i 11 krzemieni) wypełniły obiekt do gł. ok. 130 cm od jego dna. Powstała po porzuconym obiekcie niecka wypełniona została przez naturalne utwory o charakterze laminowanym. W powstałym zakłębieniu przynajmniej okresowo gromadziła się woda. Górną całość przykrywała cienka warstwa zglinionego piasku i wyżej współczesna warstwa orna.

Obiekt kultury pucharów lejkowatych to owalna jama (1,2 x 1,0 m i gł. 0,9 m) wypełniona białozółtym utworem gliniasto-piaszczystym o strukturze laminowanej, a w partiach spagowych brunatnoczarną gliniastą ziemią. Z obiektu pochodzi 57 fragm. ceramiki (w tym kilka kultury późnej ceramiki wstęgowej, przemieszanych wtórnie w efekcie przecinania się obiektów).

Z powierzchni stanowiska oraz z wykopów (głównie z warstwy gliniasto-piaszczystej) i obiektów uzyskano łącznie 858 fragm. ceramiki i 45 krzemieni. W ceramice wydzielono 6 fragm. kultury ceramiki wstęgowej rytej, 163 kultury późnej ceramiki wstęgowej oraz 675 kultury pucharów lejkowatych.

Materiały kultury ceramiki wstęgowej rytej nie są charakterystyczne — ceramikę jej łączyć można z fazą IIb ewentualnie IIIa (wg systematyki L. Czerniaka 1980). Zbiór źródeł kultury pucharów lejkowatych wiązać można z chełmińską fazą II (wg systematyki S. Kukawki 1991). W ceramice nie stwierdzono elementów typowych dla kujawskiej fazy III. Pojedynczo wystąpiły fragm. o technologii wiązanej z oddziaływaniami kultur subneolitycznych (w masie ceramicznej domieszka muszli i kości). Chronologię bezwzględną szacować można na l. 3200–2900 conv. bc.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Badania będą kontynuowane.

Lisiećce, st. „Z”, gm. Głubczyce, woj. opolskie patrz paleolit

Lęg, st. 2, gm. Polanec, woj. tarnobrzeskie patrz wczesna epoka brązu

Łekawa, st.15
gm. Kazimierza Wielka, woj.
kieleckie

Polska Akademia Nauk Instytut Historii Kultury Materialnej Zakład Archeologii Małopolski Pracownia Archeologiczna w Igołomi

Badania prowadził dr Krzysztof Tunia. Finansowane przez Komisję Archeologiczną Oddziału PAN w Krakowie. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury ceramiki sznurowej.

Podczas jesiennych badań powierzchniowych, będących częścią archeologicznego rozpoznania dorzecza Jawornika (prawobrzeżny dopływ Nidzicy, która jest lewobrzeżnym dopływem Wisły) natrafiono na gruntach wsi Łekawa na niszczone przez orkę pozostałości